

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ТЕОРІЯ ЛІДЕРСТВА»

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітньо-професійна програма	<i>«Менеджмент організацій»</i>
Факультет	<i>Економічний</i>
Кафедра	<i>Менеджменту</i>
Семестр	<i>VII</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

Викладач	<i>к.е.н., доц. Артюшок Вікторія Станіславівна</i>
Контактна інформація	<i>artvita@ukr.net</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Навчальна дисципліна спрямована на підготовку бакалаврів до: формування активної життєвої позиції, розвиток методологічної культури в сфері науково-дослідної й управлінської діяльності у сфері лідерства й партнерства; оволодіння необхідним обсягом знань і навичок в області лідерства й партнерства в бізнесі; формуванню наукового світогляду й уявлення про особливості лідерства й партнерства в бізнесі.</p> <p>Навчальна дисципліна є міждисциплінарною. На базі підходів, розроблених у соціології, соціальній психології, менеджменті й інших суміжних навчальних дисциплін розглядається зміст лідерства та ділового партнерства. Матеріали дисципліни спрямовані на ілюстрацію того, як знання особливостей типів, інструментів лідерства та забезпечення тривалого ділового партнерства з різними економічними суб'єктами стають потужним інструментом забезпечення ефективної діяльності керівника. Особливий акцент зроблений на синтез теоретичних й прикладних складових.</p>
Мета та цілі	<p>Метою дисципліни «Теорія лідерства» є передача майбутнім фахівцям знань про важливі соціальні процеси домінування і підлеглості, управління малою групою, формування умінь і навичок побудови міжособистісних взаємин у спільноті в рамках моделей гуманістичного, трансакційного, дистрибутивного, сервантлідерства, готовності до виконання ролей у системі відносин «лідер-послідовники», здатності будувати плідні, конструктивні соціальні стосунки. Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія лідерства» є поглиблення, розширення, інтегрування знань про явища, закономірності, теорії, факти, поняття що визначають сутність, походження, типи, приклади влади і лідерства у суспільстві, шляхи досягнення успіху, реалізації лідерського потенціалу, характерні особливості процесу адміністрування і лідерства.</p>
Результати	<p>У результаті вивчення дисципліни студент оволодіє знаннями про сутності</p>

навчання	лідерства, історії розвитку відповідних теорій, їх перевагах і недоліках; особливості різних стилів лідерства; передумови ефективного лідерського впливу; про основні етапи формування команди; ціннісні, критеріальні та поведінкові переваги партнера у діловому спілкуванні; процеси внутрішньої динаміки команди під час переходу від одного етапу розвитку до іншого. По завершенні вивчення дисципліни студенти зможуть демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства; демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи; здійснювати аналіз ситуативних чинників, що обумовлюють вибір ефективного стилю лідерства в організації; обирати ефективні методи та прийоми управлінського впливу
Соціально-психологічні аспекти професійної компетентності (Soft skills)	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливість дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Психологія», «Менеджмент», «Управління персоналом», «Самоменеджмент».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Поняття лідерства в підприємницькій діяльності	Поняття та сутність бізнесу. Економічна сутність бізнесу. Характеристика позитивної, критичної та прагматичної концепції бізнесу. Феномен «лідерство»: поняття й сутність. Визначення поняття «лідерства». Сутнісні характеристики поняття «лідерства». Функції лідера, його особистісні характеристики. Типи лідера та їх характеристика. Концепція фізичних якостей лідера та концепція інтелігентності. П'ять особистісних факторів лідера. Основні функції лідера (експертна, адміністративна, представницька, символічна, емоційно-регулятивна та інші функції). Організаційне лідерство. Основні відмінності між лідерством та керівництвом. Шість важливих якостей організаційного лідера.	Тести, питання
2. Теорії походження лідерства	Еволюція теорії лідерства. Вітчизняні та зарубіжні дослідження лідерства. Сучасні сфери дослідження лідерства. Зарубіжні теорії лідерства. Персоналістичні теорії (теорії лідерських "якостей" К. Берда, Р. Стогдилла); ситуаційні теорії (теорії лідерства Ф. Фидлера, П. Херсі й К. Бланшара); поведінкові теорії (модель Д. Макгрегора, концепція кредиту довіри Е. Холландера, двовимірна модель лідерства Р. Блейка й Дж. Моутон), ціннісні теорії (теорії лідерства С. Кучмарські й Т. Кучмарські, концепція "обслуговуючого лідерства" Р. Гринліфа).	Практичні завдання, кейси
3. Джерела, типологія та форми лідерства	Аналіз існуючих підходів до типології лідерства. Формальні лідери. Неформальні лідери. Класифікація К. Левіна. Класифікація В.Ольшанського. Типи характеру лідера Г. Лассуелла. Мак-шкала. Порівняльні характеристики трьох категорій керівників (за Г. Екхардтом). Профілі (типи) лідерів за А. Едвардсом.	Кейси, практичні завдання
4. Механізм реалізації влади	Визначення й природа влади. Трактуння поняття «влада». Якість влади. Сила влади. Джерела індивідуальної влади. Легітимна влада; влада винагороди; влада покарання; влада, заснована на авторитеті і референтна влада. Відносини між основними вимірами влади й відповідними джерелами влади. Використання влади у ході прийняття стратегічних рішень. Переваги та недоліки тактичних прийомів у використанні влади. Потреба в досягненні й потреба у владі. Теорія придбаних потреб Мак-Клелланда. Різні типи потреби у владі.	Кейси, практичні завдання

5. Фактори ефективного лідерства	Значення харизми, авторитету і довіри в реалізації впливу лідера. Негативні сторони харизми та авторитету. Особистісні фактори ефективності лідерства. Поняття групи. Класифікація груп. Класифікація груп за розміром, сферою діяльності, рівнем розвитку, метою існування, ступенем формалізації, періодом функціонування та ін. Поняття про групову динаміку. Елементи групової динаміки. Фази та стадії групової динаміки. Групова поведінка. Сутність та специфіка процесу прийняття групового рішення. Фази групового рішення. Основні методи прийняття групового рішення.	Кейси, тести
6. Формування команд і робота в командах	Стратегія формування керівником управлінської команди. Моделі формування команд. Типологія команд. Характеристики етапів створення груп. Індивідуальний стиль формування управлінської команди. Основні складові, що безпосередньо впливають на ефективність командоутворення. Основні індивідуальні стилі формування керівником управлінської команди: заступницький, партнерський, формальноділовий й об'єднуючий. Фактори, що зумовлюють стиль та стратегію командоутворення. Вікові особливості суб'єкта командоутворення. Професійна й управлінська компетентність керівника щодо стратегії створення команди.	Кейси, практичні завдання

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. – К.: Наш формат, 2019, 304 с.
2. Бендас Т.В. Психологія лідерства : учебн. пособ. / Т. В. Бендас. – СПб. : Питер, 2009. – 448 с.
3. Берн Э. Лидер и группа : о структуре и динамике организаций и групп / Эрик Берн ; [пер. с англ. А. Грузберга]. – М. : Эксмо, 2009. – 512 с.
4. Бланшар К. Лидерство: к вершинам успеха / К. Бланшар. – СПб. : Питер, 2011. – 368 с.
5. Бухаркова О. В. Имидж лидера: технология создания и продвижения. Тренинговая программа / О. В. Бухаркова, Е. Г. Горшкова. – СПб. : Речь, 2007. – 222 с.
6. Дафт Р. Л. Уроки лидерства / Р. Л. Дафт ; при участии П. Лейн ; [пер. с англ. А. В. Козлова ; под ред. проф. И. В. Андреевой]. – М. : Эксмо, 2006. – 480 с.
7. Дороніна М. С. Культура ділового спілкування і партнерства : навч. посібн. / М. С. Дороніна, А. В. Доронін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 204 с.
8. Евтихов О. В. Стратегии и приемы лидерства: теория и практика / О. В. Евтихов. – СПб. : Речь, 2007. – 238 с.
9. Кові С. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. – Х.: Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2012, 384 с.
10. Крейг Н. Лідерство починається з призначення. – К.: Фабула, 2019, 240 с.
11. Крейнер С. Ключевые идеи менеджмента / С. Крейнер. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 347 с.
12. Ланкастер Дж. Лідерство в стилі Lean. Шлях до постійного вдосконалення вашого бізнесу. – к.: K.Fund, 2017, 240 с.
13. Максвелл Д. Воспитай в себе лидера / Д. Максвелл ; пер. с англ. Г. И. Левитан. – Мн. : ООО "Попурри", 2005. – 400 с.
14. Максвелл Дж. 21 беззаперечний закон лідерства. – Х.: Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2017, 320 с.
15. Менегетти А. Практика лідерства / А. Менегетти ; пер. с итальянского ООО "ФОИЛ". – М. : БФ "Онтопсихология", 2008. – 192 с.
16. Моріц М., Фергюсон А. Менеджмент у стилі Манчестер Юнайтед. Як стати чемпіоном. – К.: Наш формат, 2018, 312 с.
17. Про лідерство: Harvard Business Review. 10 найкращих статей. – К.: КМ-букс, 208, 2016 с.
18. Хессельбайн Ф. О лидерстве / Ф.Хессельбайн ; пер. с англ. В. И. Супруна. – Новосибирск ; М. : Фонд социопрогност. исслед. "Тренды", 2004. – 184 с.
19. Шеклтон В. Психология лидерства в бизнесе / В. Шеклтон. – СПб. : Питер, 2003. – 222 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

перескладання**Політика щодо академічної доброчесності**

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-3)	30
Змістовий модуль 2 (теми 4-6)	30
Підсумковий контроль (теми 1-6) – екзамен	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни